

Rada Fundacji:

Danuta Przywara - Przewodnicząca
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Mirosław Wyrzykowski
Ireneusz Cezary Kamiński
Hanna Machińska
Witolda Ewa Osiatyńska
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski

Zarząd Fundacji:

Prezes: Maciej Nowicki
Wiceprezes: Piotr Kładoczny
Sekretarz: Małgorzata Szuleka
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członkini: Aleksandra Iwanowska

Warszawa, dnia 15 stycznia 2024 r.

11/2024/PIP/ZG

**Szanowny Pan
nadinsp. Paweł Dzierżak
Komendant Stołeczny Policji**
ul. Nowolipie 2
00-150 Warszawa

I. WPROWADZENIE

Helsińska Fundacja Praw Człowieka¹ zwraca się z uprzejmą prośbą o odniesienie się do sprawy śmierci 23-letniego Bartosza, do której dojdzie miało w nocy z 22 na 23 grudnia 2023 r. w Markach. Jak wynika z doniesień medialnych, mężczyzna przed śmiercią był zatrzymany przez Policję i przebywał w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Wołominie. Po zwolnieniu miał wrócić do domu z widocznymi obrażeniami i poinformować rodzinę, że funkcjonariusze przypalali go papierosami i zmuszano go do podpisania protokołu, z którego wynikało, że posiadał przy sobie susz roślinny.

II. STAN FAKTYCZNY²

23-letni Bartosz [nazwisko nie zostało wskazane w dostępnych publikacjach] został zatrzymany na ul. Rybnej w Markach przez funkcjonariuszy Policji i przewieziony do Komendy Powiatowej Policji w Wołominie dnia 21 grudnia 2023 r. Wcześniej pan

¹ Dalej: **HFPC, Fundacja**.

² Na podstawie: W. Karpieszuk, M. Żyłowski, *Nagła śmierć młodego mężczyzny po zatrzymaniu przez policję. "Miał ślady po przypalaniu papierosami"*, Gazeta Wyborcza 2.01.2024 r., <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,30555951,nagla-smierc-mlodego-mezczyzny-z-marek-zmarl-dwie-doby-po-zatrzymaniu.html> [dostęp: 2.01.2024 r.]; M. Żyłowski, W. Karpieszuk, *Bartosz zmarł po zatrzymaniu przez policję z Wołomina. Siostra: „Mówił: Mamo, zobacz co mi zrobili"*, Gazeta Wyborcza 3.01.2024 r., <https://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,30556577,bartosz-zmarl-po-zatrzymaniu-przez-policje-z-wolomina.html> [dostęp: 3.01.2024 r.]; T. Pajączek, *Bartek zmarł kilkanaście godzin po zatrzymaniu przez policję. „Mamo, zobacz co oni mi zrobili"*, Onet 3.01.2024 r., <https://www.onet.pl/informacje/onetwarszawa/bartek-zmarl-kilkanascie-godzin-po-zatrzymaniu-przez-policje-mamo-zobacz-co-oni-mi/s5kztfx.79cfc278> [dostęp: 3.01.2024 r.].

Bartosz sam wezwał Policję, ponieważ zaczepić go miał nieznany mężczyzna i doszło między nimi do utarczki słownej. Informację o sprzeczce przekazał telefonicznie matce, którą poinformował również, że wezwał Policję. Z opisu zrzutki³, utworzonej w celu opłacenia pomocy prawnej dla rodziny po śmierci 23-latka, wynika, że przybyli na miejsce policjanci zatrzymali pana Bartosza pod zarzutem znieważenia funkcjonariusza. Z komunikatu przekazanego dziennikarzom przez prokuraturę wynikać miało, że w drodze do komisariatu miał być agresywny i uderzył głową w szybę w radiowozie.

Do domu mężczyzna wrócić miał około godz. 17 następnego dnia, mniej więcej po upływie doby od zatrzymania. Jak wskazano w opisie zrzutki:

Był strasznie pobity na twarzy i głowie, miał wyrwany bark, ślady po przypalaniu papierosami. Mamie powiedział, że policjanci go pobili, przypalali papierosami, zmuszali go do podpisania protokołu, potwierdzającego, że posiadał przy sobie susz (marihuana). Odmówił, bo jak stwierdził nic takiego nie miał.

Siostra zmarłego, z którą rozmawiali dziennikarze Gazety Wyborczej, wskazała, że opowiadał on o przewożeniu w różne miejsca, a z dokumentów, które otrzymał, wynikało, że poza komisariatem był na szpitalnym oddziale ratunkowym. Wskazała ona również, że:

Od razu zauważyliśmy obrażenia na twarzy. Miał mocno stłuczone okolice lewego oka, rozcięty łuk brwiowy, obrażenia na rękach i nogach. Miał też ślady oparzeń na lewym nadgarstku, powiedział nam, że był przypalany papierosem przez policjantów. Bolała go głowa, mówił, że boli go gardło.

W domu matka 23-latka miała sfotografować ślady obrażeń i zachować zakrwawioną odzież, a następnego dnia planowała zawieźć syna na obdukcję do szpitala. Fotografie zostały również opublikowane w mediach – widać na nich w szczególności podbite oko i obrażenia dookoła niego, niewielkie, okrągłe ślady na lewym nadgarstku, zadrapania na nogach i zdarte kolana. Sam pan Bartosz wskazał również, że „podduszało go dwóch wysokich policjantów”. Następnego dnia, 23 grudnia 2023 r., pan Bartosz zmarł.

O sprawie matka mężczyzny poinformowała Prokuraturę Rejonową w Wołominie, która prowadzi postępowanie pod sygn. 4323-5Ds.1543.2023. Rzeczniczka Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga poinformowała Gazetę Wyborczą, że „wołomińska prokuratura nadzoruje postępowanie w sprawie dokonanego w dniu 23 grudnia 2023 r. w Markach nieumyślnego spowodowania śmierci 23-letniego mężczyzny (...). Śledztwo obejmuje również wątek dotyczący czynu z art. 231 § 1 k.k. (przekroczenie uprawnień przez funkcjonariusza publicznego)”. Przeprowadzona miała być również sekcja zwłok, która jednak „nie wykazała zmian urazowych mogących mieć bezpośredni wpływ na zgon mężczyzny”. Planowane ma być przy tym przekazanie śledztwa innej prokuraturze, „z uwagi na konieczność uniknięcia zarzutu braku bezstronności”. Rzeczniczka wskazała także, że przed śmiercią 23-latka wszczęte zostało przeciwko niemu postępowanie karne – miał on wybić szybę w samochodzie nieznanemu osobom i posiadać pojemnik z suszem roślinnym w plecaku. Z informacji przekazanych

³ *Pomoc prawna dla rodziny Bartka, zmarłego w wyniku pobicia przez policję, Zrzutka.pl*, <https://zrzutka.pl/4ujz9p> [dostęp: 2.01.2024 r.].

dziennikarzom Gazety Wyborczej przez rzecznikę Komendy Powiatowej Policji w Wołominie wynika, że informacja o śmierci mężczyzny trafiła do Policji 23 grudnia 2023 r., w związku z czym „Komendant Powiatowy Policji w Wołominie niezwłocznie zlecił czynności kontrolne (...). Rozpytani zostali policjanci, jak również zabezpieczono nagrania z kamer monitoringu”.

III. STAN PRAWNY

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw człowieka. Mając na uwadze, że śmierć osoby w następstwie policyjnej interwencji może stanowić potencjalne naruszenie art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka⁴, a opisywane przez bliskich pana Bartosza obrażenia sugerować mogą potencjalne naruszenie art. 3 Konwencji, Fundacja pragnie poczynić kilka uwag w zakresie obowiązków państwa wynikających z prawa do życia i zakazu tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że, zgodnie z art. 2 EKPC, prawo każdego człowieka do życia jest chronione i nikt nie może być umyślnie pozbawiony życia. Prawo to, podobnie jak wolność od tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, stanowi jedno z najważniejszych praw gwarantowanych w Konwencji, nie może być derogowane, a wszelkie jego ograniczenia muszą być rozumiane jak najbardziej ściśle⁵.

Pozbawienie wolności przez funkcjonariuszy publicznych oznacza, jak podkreśla L. Garlicki, „przejęcie przez nich odpowiedzialności za życie i integralność fizyczną danej osoby. Zakłada się bowiem, że skoro już doszło do zatrzymania, to osoba taka pozostaje pod pełną kontrolą państwa i nie może stwarzać zagrożeń, o jakich mówi art. 2 ust. 2” EKPC⁶. W przypadku śmierci osoby pozostającej pod kontrolą państwa, Europejski Trybunał Praw Człowieka⁷ przenosi ciężar dowodu na władze publiczne, wskazując, że:

gdy przedmiotowe zdarzenia leżą w całości lub znacznej części w wyłącznej wiedzy władz (...), silne domniemanie faktyczne pojawiają się w odniesieniu do obrażeń i śmierci powstałych podczas takiego zatrzymania. W istocie ciężar dowodu można uznać za spoczywający na władzach, które muszą przedstawić satysfakcjonujące i przekonujące wyjaśnienie⁸.

Tym samym w przypadku śmierci osoby znajdującej się pod kontrolą państwa Europejski Trybunał Praw Człowieka przyjmuje domniemanie, że doszło do niej w wyniku działań funkcjonariuszy – ciężar przekonującego wykazania, że było inaczej,

⁴ Dalej: **EKPC, Konwencja**.

⁵ Wyrok ETPC z dnia 27.09.1995 r. w sprawie *McCann i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 18984/91, §§ 146-147.

⁶ L. Garlicki [w:] L. Garlicki (red.), *Konwencja o ochronie...*, komentarz do art. 2 EKPC, nb 26.

⁷ Dalej: **ETPC, Trybunał**.

⁸ Wyrok ETPC z dnia 27.06.2000 r. w sprawie *Salman przeciwko Turcji*, skarga nr 21986/93, § 100, tłumaczenie własne.

spoczywać będzie na państwie⁹. Obowiązek ten rozciąga się na przedstawienie spójnego i przekonującego ciągu wydarzeń oraz odpowiednich dowodów świadczących o prawdziwości przedstawionej przez funkcjonariuszy wersji wydarzeń¹⁰.

Art. 2 Konwencji, pomimo swojego fundamentalnego znaczenia, dopuszcza pewne ograniczenia dla prawa do życia – związane ze stosowaniem śmiertelnej siły¹¹. Zgodnie z art. 2 ust. 2 nie będzie stanowiło naruszenia pozbawienie życia, do którego doszło wskutek bezwzględnie koniecznego użycia siły, w ramach realizacji jednego z trzech uzasadnionych celów: a) obrony osoby przed bezprawną przemocą, b) zgodnego z prawem zatrzymania lub uniemożliwienia ucieczki osobie pozbawionej wolności, c) działań podjętych zgodnie z prawem w celu stłumienia zamieszek lub powstania. Wyjątki te dotyczą przede wszystkim użycia siły, którego niezamierzonym skutkiem będzie pozbawienie życia¹². *Bezwzględna konieczność* użycia siły w tym kontekście rozumiana jest przez Trybunał szczególnie ściśle i wiąże się przede wszystkim z oceną proporcjonalności wobec celu, do którego ono zmierzało¹³. Uzasadniony cel działania nie będzie bowiem prowadził do automatycznego wniosku, że użycie śmiertelnej siły w tym zakresie było poza zakresem zastosowania art. 2 – Trybunał podkreślał, że chociażby wyrażony w art. 2 ust. 2 lit. b cel, jakim jest zgodne z prawem zatrzymanie, „może usprawiedliwić narażenie życia ludzkiego jedynie w warunkach absolutnej ostateczności”¹⁴. Naruszeniem będzie zatem zastosowanie śmiertelnej siły w toku zatrzymania wobec osoby, która nie stanowi zagrożenia dla życia lub zdrowia innych i nie jest podejrzewana o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy, „nawet jeśli niezastosowanie śmiertelnej siły może doprowadzić do ucieczki”¹⁵. Co ważne i co podkreśla Trybunał, choć użycie śmiertelnej siły w toku działań policyjnych może być w określonych okolicznościach nieuniknione i uzasadnione, art. 2 Konwencji nie daje *carte blanche* na jej stosowanie, a niedostateczne uregulowanie czy arbitralność użycia siły nie są do pogodzenia z poszanowaniem praw człowieka¹⁶.

⁹ Tamże; wyrok ETPC z dnia 18.09.2009 r. w sprawie *Varnava i inni przeciwko Turcji*, skargi nr 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 i 16073/90, § 184.

¹⁰ Wyrok ETPC z dnia 26.02.2008 r. w sprawie *Mansuroğlu przeciwko Turcji*, skarga nr 43443/98, § 80.

¹¹ Siła śmiertelna definiowana jest jako 1) siła, której użycie celowo zmierza do pozbawienia życia człowieka, 2) siła, której użycie skutkuje śmiercią człowieka, co można racjonalnie przewidzieć, 3) siła, która może, ale nie musi, prowadzić do śmierci człowieka, powodując poważne obrażenia – za: J. Murdoch, R. Roche, *The European Convention on Human Rights and Policing*, Rada Europy, Strasbourg 2013, s. 26.

¹² Wyrok ETPC z dnia 24.06.2008 r. w sprawie *Solomou i inni przeciwko Turcji*, skarga nr 36832/97, § 64; wyrok ETPC z dnia 15.02.2007 r. w sprawie *Yüksel Erdoğan i inni przeciwko Turcji*, skarga nr 57049/00, § 86.

¹³ Wyrok w sprawie *McCann i inni...*, § 149.

¹⁴ Wyrok ETPC z dnia 6.07.2005 r. w sprawie *Nachova i inni przeciwko Bułgarii*, skargi nr 43577/98 i 43579/98, § 95, tłumaczenie własne.

¹⁵ Tamże. Zob. również D. Maric, *Excessive use of force by the law enforcement officials in the light of Articles 2 and 3 of the European Convention on human rights*, Wiedeń 2018, s. 106.

¹⁶ Wyrok ETPC z dnia 27.01.2015 r. w sprawie *Ciorcan i inni przeciwko Rumunii*, skargi nr 29414/09 i 44841/09

Na kanwie niniejszej sprawy odnotować należy ponadto, że jeżeli osoba pozostawała w dobrym zdrowiu w momencie pozbawienia jej wolności, a później pojawiają się na jej ciele obrażenia lub ślady stosowania przemocy, to na „państwie ciąży obowiązek wiarygodnego wyjaśnienia, jak doszło do ich powstania”¹⁷. W braku takiego wyjaśnienia domniemywa się, że za powstanie obrażeń odpowiedzialność ponoszą funkcjonariusze, w których władzy znajdował się zatrzymany¹⁸. Trybunał podkreślił w tym zakresie, że osoby pozbawione wolności, w tym osoby zatrzymane, są szczególnie zagrożone naruszeniem ich praw – czemu odpowiada szczególny obowiązek ich ochrony po stronie władz publicznych¹⁹. Naruszeniem takim będzie użycie siły wykraczające poza zakres ściśle konieczny przez funkcjonariuszy Policji, mogące stanowić naruszenie art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, tj. zakazu tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania²⁰. Przepis ten, jak podkreśla M.A. Nowicki, „zawiera jedną z najbardziej podstawowych wartości demokratycznych społeczeństw”. Przepis ten ma charakter absolutny i nie dopuszcza żadnych wyjątków – nie istnieją okoliczności, które usprawiedliwiłyby uciekanie się do środków wypełniających znamiona tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania²¹. Tym samym wymaga on szczególnie rygorystycznego egzekwowania od państwa.

Obowiązywanie zakazu tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania jest przy tym niezależne od postępowania osoby nim dotkniętej. Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreślał w tym zakresie, że „w społeczeństwie demokratycznym niewłaściwe traktowanie nie jest nigdy właściwą odpowiedzią na problemy władz publicznych”²². Nie ma też decydującego znaczenia, czy władze wiedziały o przypadkach maltretowania, bo odpowiedzialność państwa za działania jego funkcjonariuszy przybiera w znacznym stopniu charakter obiektywny²³.

Trybunał stoi na stanowisku, że każdy przejaw zastosowania siły fizycznej musi zostać usprawiedliwiony przez państwo²⁴. Usprawiedliwienie to musi opierać się na

¹⁷ Wyrok z dnia 27.08.1992 r. w sprawie *Tomasi przeciwko Francji*, skarga nr 12850/87, § 109-111; Wyrok ETPC z dnia 4.12.1995 r. w sprawie *Ribitsch przeciwko Austrii*, skarga nr 18896/91, § 34; Wyrok ETPC z dnia 28.07.1999 r. w sprawie *Selmouni przeciwko Francji*, skarga nr 25803/94, § 87.

¹⁸ Wyrok ETPC z dnia 12.10.2004 r. w sprawie *Bursuc przeciwko Rumunii*, skarga nr 42066/98, § 80.

¹⁹ Wyrok ETPC z dnia 28.09.2015 r. w sprawie *Bouyid przeciwko Belgii*, skarga nr 23380/09, § 107.

²⁰ L. Garlicki [w:] *Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Komentarz*, Legalis 2010, komentarz do art. 3 EKPC; wyrok w sprawie *Chahal...*, § 80; wyrok ETPC z dnia 18.01.1978 r. w sprawie *Irlandia przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 5310/71, § 163.

²¹ Zob. M.A. Nowicki, *Wokół Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności*, LEX 2017, komentarz do art. 3 EKPC; zob. również wyrok ETPC z dnia 15.11.1996 r. w sprawie *Chahal przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 22414/93, § 96.

²² Wyrok ETPC z dnia 28.09.2015 r. w sprawie *Bouyid przeciwko Belgii*, skarga nr 23380/09, § 108.

²³ Wyrok ETPC w sprawie *Irlandia...*, § 159.

²⁴ Wyrok ETPC z dnia 4.12.1995 r. w sprawie *Ribitsch przeciwko Austrii*, skarga nr 18896/91, § 38.

ocenie proporcjonalności. Mając powyższe na uwadze, stwierdzić trzeba, że żaden element brutalności nie może znajdować uzasadnienia w ogólnych obyczajach postępowania funkcjonariuszy. Trybunał podkreśla przy tym, że „w przypadku osoby pozbawionej wolności, lub, bardziej ogólnie, mającej do czynienia z funkcjonariuszami organów ścigania, jakiegokolwiek odwołanie się do siły fizycznej, które nie jest niezbędne, stanowi ingerencję w poszanowanie jej godności i co do zasady stanowi naruszenie art. 3 Konwencji”²⁵.

Śmierć osoby w trakcie policyjnej interwencji stanowić może potencjalne naruszenie art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a co za tym idzie – postępowanie prowadzone w tej sprawie musi odpowiadać pewnym wymogom jakościowym, podkreślonym w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Z art. 2 EKPC wynika bowiem nie tylko ogólny, materialny obowiązek ochrony życia ludzkiego i ściśle z nim powiązany zakaz pozbawiania życia, ale i proceduralny obowiązek przeprowadzenia efektywnego śledztwa w każdym przypadku, gdy zachodzi podejrzenie, że doszło do naruszenia obowiązku materialnego²⁶. Konwencja zobowiązuje państwo do wyjaśnienia każdego przypadku utraty życia, który w sposób oczywisty nie wynika z przyczyn naturalnych. Zakaz pozbawiania życia przez funkcjonariuszy państwowych byłby bowiem praktycznie nieefektywny, gdyby nie istniała procedura, w której możliwa byłaby ocena każdego przypadku użycia „śmiertelnej siły”²⁷. Podobne wymogi Trybunał wiązał z przypadkami możliwego naruszenia zakazu tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania²⁸.

Jak podkreśla ETPC, gdy tylko władze powezmą wiadomość o przypadku możliwego pozbawienia życia, postępowanie karne musi zostać wszczęte i prowadzone z urzędu²⁹. Samo postępowanie zaś musi mieć charakter adekwatny i efektywny, tzn. musi być prowadzone w sposób pozwalający zarówno na ustalenie przebiegu wypadków, jak i – ewentualnie – oskarżenie i ukaranie osób odpowiedzialnych za bezprawne pozbawienie życia³⁰. Z tego względu władze zobowiązane są do podjęcia wszelkich rozsądnych działań w celu zabezpieczenia materiału dowodowego dotyczącego danego zdarzenia – dowodów osobowych i rzeczowych oraz opinii biegłych, które zapewnią „pełny i dokładny opis obrażeń oraz obiektywną ocenę wyników badania, w tym ustalenie przyczyny śmierci”³¹. Znaczenie ma przy tym nie tyle sama liczba zabezpieczonych dowodów czy uzyskanych opinii, ale rzetelność i dogłębność

²⁵ Wyrok ETPC *Bouyid...*, § 88.

²⁶ Wyrok ETPC z dnia 30.03.2016 r. w sprawie *Armani da Silva przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 5878/08, § 229.

²⁷ Wyrok ETPC w sprawie *Armani da Silva...*, § 230.

²⁸ Wytyczne Trybunału co do obowiązków proceduralnych państwa w razie potencjalnego naruszenia art. 2 i 3 EKPC są zbieżne – zob. np. wyrok ETPC z dnia 17.09.2014 r. w sprawie *Mocanu i inni przeciwko Rumunii*, skargi nr 10865/09, 45886/07, 32431/08, §§ 314-315.

²⁹ Wyrok ETPC z dnia 6.07.2005 r. w sprawie *Nachova i inni przeciwko Bułgarii*, skargi nr 43577/98 i 43579/98., § 111-112.

³⁰ Wyrok ETPC w sprawie *Armani da Silva...*, § 243.

³¹ Tamże, § 233.

postępowania dowodowego³². Niesprawdzenie i pominięcie w toku postępowania pewnych narzucających się wersji, jak podkreśla Trybunał, „podważa w znaczącym stopniu zdolność śledztwa do ustalenia okoliczności sprawy”, z związku z czym „postępowanie takie nie może być postrzegane jako efektywne”³³. Wnioski z postępowania muszą być tym samym oparte na rzetelnej i dokładnej, obiektywnej i bezstronnej analizie wszystkich elementów sprawy³⁴.

Warto nadmienić, że w warunkach ponoszenia przez władze pełnej odpowiedzialności za życie i zdrowie człowieka (np. w wypadku pozbawienia wolności), nieadekwatność krajowego dochodzenia może doprowadzić do konkluzji, że doszło do naruszenia art. 2 w aspekcie materialnym³⁵. Naruszeniem proceduralnego obowiązku rzetelnego śledztwa będą m.in. sytuacje, gdy prowadzący postępowanie będą osobami współpracującymi z osobami podejrzanymi³⁶, zaniechanie przeprowadzenia czynności niezbędnych dla wyjaśnienia okoliczności sprawy³⁷, jak również niewystarczająco krytyczna ocena wersji wydarzeń przedstawionej przez podejrzanym funkcjonariuszy³⁸. Analizując prawidłowy tok postępowania Trybunał odnotowywał również, czy podejrzeni lub oskarżeni funkcjonariusze zawieszeni byli w obowiązkach służbowych „w celu zapobieżenia wszelkim pozorom mactwa lub przyzwolenia dla działań niezgodnych z prawem”³⁹.

IV. PODSUMOWANIE

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie podkreślić, że z art. 2 i 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wynika nie tylko obowiązek państwa powstrzymania się przed nieludzkim i poniżającym traktowaniem, stosowaniem tortur czy też umyślnym i bezprawnym pozbawieniem życia, ale i rzetelnego oraz efektywnego wyjaśnienia każdego przypadku, w którym zachodzi prawdopodobieństwo, że śmierć związana mogła być z działaniami lub zaniechaniami funkcjonariuszy.

Mając na uwadze, że do śmierci 23-latka miało dojść w bliskim następstwie policyjnej interwencji, a opisywane obrażenia powstać miały podczas pobytu na

³² Wyrok ETPC z dnia 13.06.2022 r. w sprawie *Anguelova przeciwko Bułgarii*, skarga nr 38361/97, §144.

³³ Wyrok ETPC z dnia 5.11.2009 r. w sprawie *Kolevi przeciwko Bułgarii*, skarga nr 1108/02, § 201, tłumaczenie własne. Zob. również wyrok ETPC z dnia 17.07.2018 r. w sprawie *Mazepa i inni przeciwko Rosji*, skarga nr 15086/07, § 78.

³⁴ Wyrok ETPC z dnia 14.04.2015 r. w sprawie *Mustafa Tunç i Fecire Tunç przeciwko Turcji*, skarga nr 24014/05, § 175.

³⁵ Wyrok ETPC z dnia 24.03.2009 r. w sprawie *Mojsiejew przeciwko Polsce*, skarga nr 11818/02, § 65.

³⁶ Wyrok ETPC z dnia 15.05.2007 r. w sprawie *Ramsahai i inni przeciwko Holandii*, skarga nr 52391/99, §§ 335-341.

³⁷ Wyrok ETPC z dnia 4.04.2006 r. w sprawie *Sergey Shevchenko przeciwko Ukrainie*, skarga nr 32478/02, §§ 72-73, wyrok ETPC z dnia 20.05.1999 r. w sprawie *Oğur przeciwko Turcji*, skarga nr 21594/93, §§ 90-93.

³⁸ Wyrok ETPC z dnia 8.04.2004 r. w sprawie *Özalp i inni przeciwko Turcji*, skarga nr 32457/96, § 45.

³⁹ Wyrok ETPC z dnia 7.04.2009 r. w sprawie *Nafiyce Çetin i inni przeciwko Turcji*, skarga nr 19180/03, § 41, tłumaczenie własne.

komisariacie, zwracamy się z uprzejmą prośbą o odniesienie się do przedmiotowej sprawy.

Wyrażamy jednocześnie nadzieję, że poczynione w niniejszym piśmie uwagi okażą się przydatne w toku rozpatrywania tej, a także podobnych spraw.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

/ podpis na oryginale /